

लोकांना तांत्रिक आणि संघटनात्मक पायाभूत सुविधा पुरविणारी संस्था !

विकिमीडिया फाउंडेशनचा लोगो, ज्यामध्ये एक वर्तुळाकार रचना असून, त्यात एक पात्र उघडे पुस्तक धरून आहे आणि त्यावर ‘विकिमीडिया फाउंडेशन’ असा मजकूर आहे. विकिमीडिया फाउंडेशन, ईक ही एक अमेरिकन ना-नफा संस्था आहे, जिचे मुख्यालय सॅन फ्रांसिस्को, कॅलिफोर्निया येथे आहे आणि तेथेच एक धर्मादाय संस्था म्हणून नोंदणीकृत आहे . ही संस्था जगातील सर्वाधिक भेट दिलेल्या वेबसाइटपैकी एक असलेल्या विकिपीडियाची यजमान म्हणून ओळखली जाते . ही संस्था चौदा संबंधित मुक्त सहयोग प्रकल्पांचे यजमानपदही भूषवते आणि त्या सर्वांचा आधार असलेल्या विकी सॉफ्टवेअर , मीडियाविकीच्या विकासाला समर्थन देते . या संस्थेची स्थापना २० जून २००३ मध्ये सेंट पीटर्सबर्ग , फ्लोरिडा येथे जिमी वेल्स यांनी केली होती , विकिपीडिया आणि इतर विकी प्रकल्पांना निधी देण्यासाठी एक ना-नफा मार्ग म्हणून .जे पूर्वी वेल्सची नफा-कमावणारी कंपनी बोमिसद्वारे होस्ट केले जात होते.

विकिमीडिया फाउंडेशन जगभरातील भाषांमध्ये विकी-आधारित सामग्री विकसित करण्यासाठी लोकांना तांत्रिक आणि संघटनात्मक पायाभूत सुविधा पुरवते. फाउंडेशन स्वतः प्रकल्पांवरील कोणतीही सामग्री लिहित नाही किंवा संपादित करत नाही. त्याऐवजी, हे काम विकिपीडियनसारख्या स्वयंसेवक संपादकांद्वारे केले जाते. तथापि, ते

आदरणीय बी.टी. देशमुख सर म्हणजे एक चालते बोलते विद्यापीठ !

ज्ञानाचे भांडार ! विद्वत्तेचा महामेरू ! सध्याच्या गढूळ आणि धाण झालेल्या राजकारणात बी.टी. देशमुख सरांचे प्रतिबिंब आणखी उजळून दिसते. सतत पाच वेळा महाराष्ट्राच्या विधान परिषदेमध्ये निवडून जाऊन देशामध्ये विक्रम करणारे बी टी देशमुख सर हे महाराष्ट्र विधिमंडळातील अनमोल रत्न होते. महाराष्ट्राच्या स्थापनेपासून आतापर्यंत झालेल्या विधिमंडळाच्या मोजक्या अभ्यासू आमदारांपैकी बी टी देशमुख सर हे एक सदस्य होते. विषय कोणताही असो; परंतु त्या विषयामध्ये अतिशय खोलात जाऊन, सखोल अभ्यास करून सभागृहात मांडणी करणारे बी. टी. देशमुख सर यांचा आदर्श आजचे लोकप्रतिनिधी घेऊ शकणार नाही याची आम्हाला परिपूर्ण जाणीव आहे. परंतु ज्यांना खरोखर लोकनेता व्हायचे आहे आणि सभागृहात मंत्री, मुख्यमंत्रीवर आपला वचक आणि दबाव निर्माण करायचा आहे त्यांच्यासाठी बी. टी. देशमुख यांच्यासारखे दुसरे उदाहरण नाही. विदर्भाचा अनुशेष असो की महाराष्ट्रातला कोणताही प्रश्न असो; शेती, शिक्षण, धरणे, रस्ते, जंगल, आरोग्य,उद्योग व्यवसाय एवही विषय बी. टी.देशमुख सरांच्या अभ्यासपूर्ण मांडणीतून सुटला नाही.इतका व्यासंगी,इतका अभ्यासू, इतका विद्वान आमदार आजच्या काळात महाराष्ट्राच्या विधिमंडळात एकही नाही हे कोणीही नाकारू शकत नाही.सतत तीस वर्ष वरिष्ठ सभागृहाचे आमदार राहूनही कधीही एक

रुपयाच्या भ्रष्टाचाराचा आरोप न झालेले,स्कूटरने फिरणारे बी टी सर गाडगेबाबा, तुकडोजी भाऊसाहेब देशमुख यांच्या विचारांवर चालणारे खरे समाजसेवक होते.आज अमरावती जिल्ह्यात उठता बसता गाडगेबाबा, तुकडोजी महाराज,पंजाबराव देशमुख यांचे नाव घेणारे सर्वच पक्षाचे लोकप्रतिनिधी आहेत.परंतु या संत महापुरुषांचे कोणतेही विचार मात्र या जनप्रतिनिधींच्या आचरणातून आपल्याला दिसून येत नाही.उलट या विचारांच्या विरोधात त्यांचे आचरण असते.अशावेळी बी. टी. सरांची आम्हाला आवर्जून आठवण येते.आमदार कसा असतो आणि तो कसा असावा याचा नवीन पिढीला अभ्यास करायचा असेल तर मा.बी. टी. देशमुख यांचे उदाहरण पुरेसे आहे.अशा या समाजसेवी वृत्तीचा, विधिमंडळात आपला दाराा निर्माण करणाऱ्या, महान संसदपटू म्हणून अनेकदा गौरवांकित झालेल्या, महाराष्ट्राचे बंधू असलेल्या,अमरावती जिल्ह्याच्या या महान सुपुत्राचा आम्हाला सार्थ अभिमान आहे.आदरणीय बी.टी.देशमुख सर आज आपल्यात नाहीत. त्यांच्यातील अभ्यासू आणि व्यासंगी वृत्ती थोडीफार जरी आजच्या सर्वपक्षीय लोकप्रतिनिधींनी आपल्या अंगी बाणवली तर तीच खरी स्मृतीशेष बी. टी. सरांना आदरांजली ठरेल.

विमम्र अभिवादन!

प्रेमकुमार बोके, अंजनगाव सुर्जी

पुण्यात राहणारे देशमुख काका आणि काकू. वय अनुक्रमे ६५ आणि ५८. आज त्यांच्या कोथरूडमधील फ्लॅटची किंमत जवळपास ३ कोटी रुपये आहे. पण हा फ्लॅट त्यांना आयता मिळालेला नाही. चाळिशीत असताना त्यांनी Home Loan घेतलं, अनेक वर्षे EMI भरले, काटकसर केली आणि शेवटी हे घर स्वतःच्या मालकीचं केलं. मुलगा अमेरिकेत स्थायिक आहे, मुलगी बंगळुरूत. दोघेही सुखात आहेत. पण देशमुख दांपत्यासमोर एक प्रश्न उभा राहिला आहे. घर आहे, पण नियमित उत्पन्न नाही. FD वरील व्याज कमी पडू लागलं आहे. वाढते वैद्यकीय खर्च आहेत. मुलांकडे मागायचे नाही आणि आयुष्याच्या या टप्प्यावर पैशांची चिंता करत बसायचं नाही. अशा वेळी त्यांना रिव्हर्स मॉर्गेंज या योजनेची माहिती मिळाली आणि त्यांना जाणवलं की आयुष्यभर ज्यासाठी कष्ट केले, ते घरच आता त्यांच्यासाठी काम करू शकतं.

सामान्य माणसाने घराला नेहमी संपत्तीपेशा जास्त काहीतरी मानलं आहे. ते फक्त चार भिंतीचं बांधकाम नसतं. त्यात आयुष्याची कमाई, आठवणी, त्याग आणि स्वप्न गुंतलेली असतात. म्हणूनच ‘घरावर कर्ज’ हे शब्द ऐकले की अनेक ज्येष्ठ नागरिक धावरतात. पण रिव्हर्स मॉर्गेंज हे नेहमीच्या कर्जासारखं नाही. यात घर विकावं लागत नाही, घर सोडावं लागत नाही आता मालकीही तुमच्याच नावावर राहते. उलट तुम्ही ज्या घरात राहता, तेच घर तुमच्या उत्पन्नाचा स्रोत बनतं. विशेषतः ज्यांना पेन्शन नाही, ज्यांची बचत कमी पडू लागली आहे किंवा ज्यांना मुलांवर आर्थिकदृष्ट्या अवलंबून राहायचं नाही, त्यांच्यासाठी ही योजना महत्त्वाची ठरू शकते.

रिव्हर्स मॉर्गेंजमध्ये तुम्ही तुमचं स्वतःचं राहतं घर बँकेकडे तारण ठेवता आणि बँक तुम्हालाच दरमहा पैसे देते. साधारणपणे ६० वर्षांवरील व्यक्ती यासाठी पात्र असतात. पती-पत्नी संयुक्त अर्जदार असू शकतात. घराची मालकी मात्र तुमच्याच नावावर राहते. देशमुख काकांच्या ३ कोटी रुपयांच्या घराचं

घर- उतारवयातील आर्थिक भागीदार

उदाहरण घेतलं तर बँक साधारणपणे घराच्या किमतीच्या ४० ते ६० टक्के मूल्य विचारात घेते. म्हणजे सुमारे १.२ ते १.८ कोटी रुपयांच्या आधारावर त्यांना योजना मिळू शकते. प्रत्यक्ष मासिक रक्कम बँक, व्याजदर, वय आणि योजनेच्या अटींवर अवलंबून असते. पण अशा मूल्याच्या मालमतेवर साधारणपणे दरमहा ५० हजार ते १ लाख रुपयांच्या आसपास मासिक उत्पन्न मिळू शकतं. काही घरांसाठी ते यापेक्षा कमी किंवा अधिकही असू शकतं. मुद्दा एवढाच आहे की आयुष्यभर कष्टाने उभं केलेलं घर आता खर्चाचं ओझं न राहता उत्पन्नाचं साधन बनतं. त्यांना आता जगभर प्रवास करायचा असेल, चांगले उपचार घ्यायचे असतील किंवा फक्त निर्धास्तपणे जगायचं त्यांच्यासाठी देखील हा एक असेल स्वतंत्र उत्पन्नाचा स्रोत तयार होतो.

या योजनेचा सर्वात मोठा फायदा म्हणजे तुम्ही तुमच्या घरातच राहू शकता. अनेक जण म्हणतात, ‘घर भाड्याने दिलं तर उत्पन्न मिळेल ना?’ पण जर तुमच्याकडे एकच घर असेल तर ते भाड्याने दिल्यानंतर स्वतः कुठे राहायचं हा प्रश्न उभा राहतो. मोठ्या शहरांमध्ये मिळणारं भाडं आणि स्वतः

स्वच्छतेची जबाबदारी सामूहिक आहे

गाव, शहर आणि महानगरातील, स्वच्छतेचा मुद्दा अतिशय महत्त्वाचा आहे. रस्त्यावर साठलेला कचरा, तुंबलेल्या नाल्या, गटार त्यामुळे रस्त्यावर वाहणारे पाणी, पसरलेली दुर्गंधी याविषयीच्या बातम्या आणि फोटो आपण दररोज वृत्तवाहिन्यांवर बघतो आणि वृत्तपत्रातून वाचतो. या बदल नागरिक नेहमी प्रशासनाचा हलगर्जीपणा आणि सफाई कामगारांच्या कामचुकारपणा बदल ओरडा करतात. हे काही अंशी खरे असले तरी पुर्ण सत्य नाही. कारण प्रत्येक नाण्याला दोन बाजू असतात. हि झाली एक बाजू, आता दुसरी बाजू बघू. स्वच्छता हा अतिशय कळीचा मुद्दा आहे. स्वच्छतेमुळे वातावरण प्रस्न होऊन, सकारात्मक उर्जा निर्माण होते. महत्त्वाचे म्हणजे स्वच्छतेवर नागरिकांचे आरोग्य अवलंबून असते. याउलट अस्वच्छतेमुळे गाव, शहर आणि महानगराची प्रतिमा मलीन होते, पर्यावरणाचे नुकसान होऊन, नागरिकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण होतो. महान समाजसुधारक संत गाडगेबाबा स्वतः हातात झाडू घेऊन, गावातील गल्ल्या आणि सार्वजनिक स्थळांची स्वच्छता करत. ’ स्वच्छता

हिच ईश्वर सेवा आहे ’, ’ भुकेल्याला अन्न आणि ताहानलेल्याला पाणी ’, हा बाबांचा मुलमंत्र होता. संत गाडगे बाबांच्या कार्याने प्रेरित होऊन, तसेच त्यांच्या कार्याचा गौरव म्हणून महाराष्ट्र शासनाने वर्ष २००० - २००१ पासून ’ संत गाडगे बाबा स्वच्छता अभियान’, राबविण्यास सुरुवात केली. त्याचप्रमाणे २ ऑक्टोबर २०१४ पासून केंद्र सरकार ‘देखील ’ स्वच्छ भारत ’, अभियान राबवित आहे. शासन वेळोवेळी स्वच्छता आणि त्याच्याशी निगडीत असलेल्या नागरिकांच्या आरोग्या संबंधी विविध अभियान राबवते. रस्त्याची सफाई करण्यासाठी, तसेच नाल्यांत डास आणि जंतू नाशक द्रव्यांची फवारणी करण्यासाठी आधुनिक मशीन, कचऱ्याची उचल करण्यासाठी, कचरा घंटा गाड्या उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. शासन कचऱ्याचा पुनर्वापर करण्यावर जोर देत आहे. या दृष्टीने काही प्रकल्प देखील सुरू करण्यात आले आहेत. विविध प्रकारच्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्या बाबत, शासना तर्फे नागरिकांना वेळोवेळी आवाहन करण्यात येते. त्या अनुषंगाने सर्व सुज्ञ नागरिकांनी आपल्या घरातील तसेच व्यवसायिक प्रतिष्ठानातील कचऱ्याची योग्य ती विल्हेवाट लावणे अपेक्षित आहे. काही नागरिक याचे काटेकोरपणे पालन करतात.

-हेमंत जकाते, अकोला

परफ्यूम वापरल्याने कॅन्सर होतो का?

परफ्युमचा नियमित वापर सुरक्षित मानला जात असला तरी त्याच्या अतिवापरामुळे त्वचा, डोळे आणि श्वसनसंस्थेशी संबंधित काही समस्या उद्भवू शकतात. अनेकांना परफ्युममुळे कर्करोग होतो का असा प्रश्न पडतो, मात्र सध्या याबाबत कोणताही ठोस वैज्ञानिक पुरावा उपलब्ध नाही. मात्र परफ्युममधील काही रसायनांमुळे त्वचेची अॅलर्जी, खाज, जळजळ, डोकेदुखी, शिंका आणि दम्याचा त्रास वाढू शकतो. नैसर्गिक अंतर किंवा इसेशियल ऑईल्सही सर्वांसाठी सुरक्षित असतीलच असे

नाही. परफ्युमच्या वापराबाबत लोकांच्या मनात सर्वात मोठी भीती ही असते की, यामुळे कर्करोग होऊ शकतो का? परंतु, विज्ञानाचा आणि वैद्यकीय संशोधनाचा निष्कर्ष असा आहे की, नियमित परफ्युम वापरल्याने मानवामध्ये कर्करोग होतो, याचा कोणताही ठोस वैज्ञानिक पुरावा उपलब्ध नाही. जरी त्यातील काही प्रिझर्व्हेटिव्हज किंवा सॉल्व्हेंट्सवर दीर्घकालीन संशोधने सुरू असली, तरी रोजच्या वापराचा कर्करोगाशी थेट संबंध जोडता येत नाही.

भागीदारांची जवळीक, उत्तम प्रतिभावान मनुष्यबळ, तसेच स्वस्त आणि अधिक सोयीस्कर आंतरराष्ट्रीय प्रवास ही कारणे सांगितली गेली. हे स्थलांतर ३१ जानेवारी २००८ पर्यंत पूर्ण झाले आणि सॅन फ्रान्सिस्कोमधील स्टिलमन स्ट्रीटवरील मुख्यालयात हलवण्यात आले. नंतर ते न्यू मॉंटगोमेरी स्ट्रीटवर आणि २०१७ मध्ये वन मॉंटगोमेरी टॉवरमध्ये स्थलांतरित झाले. २५ ऑक्टोबर २०२१ रोजी, फाउंडेशनने विकिमीडिया एंटरप्राइज सुरू केले, जी मोठ्या प्रमाणात एपीआय वापरू इच्छणाऱ्या गटांसाठी असलेली एक व्यावसायिक विकिमीडिया सामग्री वितरण सेवा आहे, ज्याची सुरुवात बिग टेक कंपन्यांपासून झाली. जून २०२२ मध्ये, गूगल आणि इंटरनेट आर्काइव्ह यांना या सेवेचे पहिले ग्राहक म्हणून घोषित करण्यात आले, तथापि या सेवेसाठी फक्त गूगलच पैसे देणार आहे. त्याच घोषणेमध्ये, समान डेटा गरजा असलेल्या लहान कंपन्यांवर लक्ष केंद्रित केले जात असल्याचे नमूद केले गेले, जे 'थोडे पैसे देऊन जास्त' या तत्त्वावर सेवेला समर्थन देत आहेत.

विकिमीडिया फाउंडेशनची स्थापना २००३ मध्ये जिमी वेल्स यांनी केली होती, जेणेकरून कंपनी डोमेन आणि ट्रेडमार्कसाठी जबाबदार असलेली एक स्वतंत्र धर्मादाय संस्था असावी आणि भविष्यात विकिपीडिया आणि त्याच्या भगिनी प्रकल्पांना ना-नफा मार्गाने निधी दिला जाऊ शकेल. 'विकिमीडिया' हे नाव, जे 'विकी' आणि

दिन विशेष

भारतातील आद्य पक्षीशास्त्रज्ञ आणि पर्यावरणवादी डॉ.सलीम अली

डॉ. सलीम अली म्हणजेच सलीम मोईझुद्दीन अली यांचा जन्म १२ नोव्हेंबर १८९६ तर मृत्यु २० जून १९८७ झाला. ते हे भारतातील आद्य पक्षिशास्त्रज्ञ आणि पर्यावरणवादी होते. सलीम अली यांनी भारतातील ब्रिटिश राजवटीच्या काळात भारतातील पक्ष्यांचा आढळ, त्यांच्या सवयी, पक्ष्यांच्या विविध जाती आणि जातीमधील वैविध्य यांचा बारकाईने अभ्यास केला. त्यांच्या ह्या कार्याने भारतात हौशी पक्षिनिरीक्षक बनण्याची परंपरा चालू झाली. भारतातील हे पक्षी निरीक्षक सलीम अली यांना आद्य गुरुमानतात. त्यांना ‘बर्डमॅन ऑफ इंडिया’ असे ही संबोधले जाते.

पिवळ्या गळ्याची चिमणी; हिच्या शिकारींनी डॉ. अलींना पक्ष्यांबद्दल आकर्षण निर्माण झाले. डॉ. सलीम अली आपणा पक्षी निरीक्षणाकडे कसे वळले याचे वर्णन आपल्या आत्मचरित्रात करतात. मुंबईच्या खेतवाडीमध्ये मुस्लिम कुटुंबात अली यांचा जन्म झाला. लहानपणी भेटवस्तू म्हणून दिलेल्या छऱ्याच्या बंडुकीने लहान पक्षी टिपायचे हा त्यांचा छंद होता. एक दिवशी टिपलेल्या चिमण्यांमध्ये त्यांना वेगळी चिमणी मिळाली. हिच्या गळ्यापाशी पिवळा टिपका होता. नेहेमीपेक्षा हा पक्षी वेगळा दिसल्याने त्यांची उत्सुकता चाळवली व त्यांनी त्यांच्या मामांकडे हा पक्षी कोणता याची विचारणा केली. मामा त्याला थेट बांबे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटीच्या संचालकांकडे घेऊन गेले. तेथे संचालकांनी छोट्या अलीला हा पक्षी कोणता हे सविस्तर सांगितले, तसेच भुसा भरलेल्या पक्ष्यांचा संग्रह दाखवला. भारावलेल्या सलीम अलींना पक्ष्यांची जी भुरळ पडली ती कायमचीच. यानंतरच्या काळात सलीम अलींचा पक्षिछंद त्यांना टिपणे व नोंदी करणे यांपुरता मर्यादित राहिला. शालेय शिक्षणानंतर त्यांना प्राणी शास्त्रात पदवी घ्यायची होती परंतु

साहित्यिक, लेखकांना आवाहन

दैनिक सिटी न्यूज सुपरफास्ट आता आठ पानांसह वाचकांना उपलब्ध होत आहे. अंकातील विविधा पानासाठी अकोला शहर तसेच जिल्ह्यातील साहित्यिक, लेखक, कवी यांनी त्यांचा मजकूर **८३९०६७०१९९** या **व्हॉट्सअप** क्रमांकावर पाठवावा.

त्याला यथायोग्य प्रसिद्धी दिली जाईल. या अंकातील लेखांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

चंगणार आहे. २३ जुलै ते २८ जुलै पर्यंत येथे श्रीच्या पालखीचा मुक्काम नवन महाराज संस्थान, शेगांव या पालखीचे दरवर्षीप्रमाणे या वर्षी सुध्दा याथी वारीचे प्रस्थान २१ जून रोजी चंगणार आहे. नियमांनुसार ज्या भक्तांची वारी पाथी वारीतील नोदणी झालेली आहे, पालखीमध्ये येहभागी होण्यास ज्यांना नमणी देण्यात आलेली नाही, अशा पालखीमध्ये वारकरी, टाळकरी म्हणून भागी होता येणार नाही. करीता सदर वारीत यावी. सर्व भाविक भक्तांना विनंती येते की, नोंदणी झालेल्यां व्यतिरिक्त याथीवारी पालखीमध्ये वारकरी म्हणून भागी नसा प्रयत्न करणाऱ्या विरुद्ध तत् कार्यवाही करण्यात येईल, याची नोंद असे आवाहन संस्थानचेवतीने देते.

